

Sygn. akt **IV U 1085/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Guniewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 4 stycznia 2018 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku S. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o emeryturę

na skutek odwołania S. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 03.08.2017 r. i z dnia 13.09.2017r. znak (...)

I. zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 03.08.2017r. i z dnia 13.09.2017r. znak: (...)w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy S. G. prawo do emerytury poczynając od 19.07.2017r. oraz ustala brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz wnioskodawcy S. G. kwotę 180,00 zł (słownie: sto osiemdziesiąt złotych 0/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.-

Sygn. akt IV U 1085/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 4 stycznia 2018 r.

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2017 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., wskazując na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 887) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43) odmówił S. G. prawa do emerytury argumentując, iż nie spełnia on warunków wymaganych do jej uzyskania albowiem na dzień 1 stycznia 1999r. nie udokumentował 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

ZUS nie uznał do okres pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia wnioskodawcy od 5 czerwca 1978 r. do 31 marca 1996 r. na podstawie świadectwa pracy wystawionego przez (...) Zakład (...) w R. z uwagi na nieścisłości i braki

w jego treści. Z podobnych względów organ rentowy nie uznał również wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od 16 września 1975 r. do 31 sierpnia 1977r.

Decyzją z dnia 13 września 2017 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zmienił decyzję z dnia 3 sierpnia 2017 r. w cz. II dotyczącej okresów uznanych jako praca w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od 16 września 1975 r. do 31 sierpnia 1977r. łącznie 1 rok 11 miesięcy 15 dni. W decyzji tej organ rentowy ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury argumentując, iż nadal nie spełnia on warunków wymaganych do jej uzyskania albowiem nie osiągnął wymaganego wieku oraz na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udokumentował 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Od decyzji z dnia 3 sierpnia 2017 r. odwołanie złożył S. G. wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury od dnia złożenia wniosku. Podnosił, że w okresie zatrudnienia w (...) Zakładzie (...) w R. oraz (...) Przedsiębiorstwie (...) w R. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace, które kwalifikowane są w wykazie A dział V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) pod pozycją 3 (prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych) załącznika do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odpowiedzi na wniesione odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. domagał się jego oddalenia. Zakład wskazał na decyzję wydaną w dniu 13 września 2017 r. podkreślając, że zmieniła ona decyzję z dnia 3 sierpnia 2017 r. w cz. II dotyczącej okresów uznanych jako praca w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od 16 września 1975 r. do 31 sierpnia 1977r. łącznie 1 rok 11 miesięcy 15 dni. Podał też, że wnioskodawca nadal nie udokumentował wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Na rozprawie w dniu 4 stycznia 2018 r. wnioskodawca rozszerzył wniesione odwołanie o wniosek o zmianę również decyzji z dnia 13 września 2017 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. G. urodził się (...) a więc wiek 60 lat ukończył (...) W dniu 7 lipca 2017 r. złożył wniosek o emeryturę. Wnioskodawca nie jest członkiem OFE.

Wnioskodawca posiada udowodniony staż ogólny w wysokości 26 lat 4 miesięcy i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy uznał wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od 16 września 1975 r. do 31 sierpnia 1977r. łącznie 1 rok 11 miesięcy 15 dni.

Dowód: dokumentacja w aktach organu rentowego w tym decyzja z dnia 13 września 2017 r.

Kwestią sporną było zatrudnienie wnioskodawcy w warunkach szczególnych w okresie od 5 czerwca 1978 r. do 31 marca 1996 r. w (...) Zakładzie (...) w R..

W celu udowodnienia okresów zatrudnienia, w tym stażu pracy w szczególnych warunkach wnioskodawca przedłożył między innymi świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) Zakład (...) w R. w którym wskazano, że S. G. w okresie od 5 czerwca 1978 r. do 31 marca 1996 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę operatora koparko-ładowarki wymienioną w wykazie A dział V poz. 3 stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r.

Dowód: dokumentacja w aktach organu rentowego

Sąd ustalił, że wnioskodawca w okresie od 5 czerwca 1978 r. do 31 marca 1996 r. będąc zatrudnionym w (...) Zakładzie (...) w R. pracował na stanowisku operatora koparko-ładowarki i taką też pracę wykonywał. Wnioskodawca załadowywał kruszywa, wykonywał wykopy pod kanalizację sanitarną, deszczową, wodę oraz gaz. Pracował na koparko

– ładowarce jednonaczyniowej typu K 162 tzw. ostrówek otrzymując dodatek za pracę w warunkach szczególnych. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. (...) Zakład (...) w R. zajmował się remontami budynków i sieci na terenie jednostki wojskowej i poza nią. Inwestycje były na terenie R. i okolic. Największymi budowlami była jednostka na ul. (...) w R., jednostka w N., w D. czy w S..

Dowód: zeznania świadków R. F., J. K., M. M. oraz A. S., zeznania wnioskodawcy S. G., dokumentacja w aktach sprawy, dokumentacja w aktach organu rentowego w tym świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) Zakład (...) w R., dokumentacja w aktach osobowych wnioskodawcy.

Sąd dokonał powyższych ustaleń na podstawie dokumentów zawartych w aktach organu rentowego, aktach osobowych wnioskodawcy, dowodów z zeznań świadków R. F., J. K., M. M., A. S. oraz dowodu z zeznań samego wnioskodawcy S. G..

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, albowiem zostały sporządzone przez powołane do tego organy w zakresie przypisanych im kompetencji i w przewidzianej formie, a ich treść nie budzi wątpliwości Sądu. Autentyczność zaś dokumentów prywatnych nie była podważana przez strony postępowania.

Nie budzą wątpliwości dowody z zeznań świadków R. F., J. K., M. M. oraz A. S. bowiem są to osoby, które pracowały z wnioskodawcą w spornym okresie zatrudnienia w (...) Zakładzie (...) w R., a zatem mają najlepszą wiedzę o tym, jakiego rodzaju czynności wykonywał wnioskodawca na zajmowanym stanowisku pracy. Zeznania ich są rzeczowe, logiczne oraz wzajemnie się uzupełniają. W korelacji z treścią zebranych w sprawie dokumentów, wiarygodność tych zeznań nie budzi wątpliwości. Sąd pragnie podkreślić, że świadkowie wykonywali pracę w ww. zakładzie pracy, a zatem byli bezpośrednimi obserwatorami tego, jakie czynności i jaki rodzaj pracy wnioskodawca faktycznie wykonywał. Świadkowie zgodnie wskazali, że wnioskodawca wykonywał czynności operatora koparko ładowarki jednonaczyniowej świadcząc prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W powyższym kontekście, walor wiarygodności należało także przyznać zeznaniom wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie uprawnień wnioskodawcy S. G. do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej. Wnioskodawca bezspornie posiada ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 r., natomiast spornym w sprawie był staż pracy w warunkach szczególnych. Spornym między stronami było zatrudnienie wnioskodawcy w okresie od 5 czerwca 1978 r. do 31 marca 1996 r. w (...) Zakładzie (...) w R..

Zgodnie z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku określonego w art. 32 ustawy emerytalnej, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. osiągnęli oni okres zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymagany według przepisów dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat (dla mężczyzn), mają 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego oraz nie przystąpili do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego i pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.Nr 8, poz. 43 ze zm.) , do którego odsyła art. 32 ustawy emerytalnej określają niższy wiek emerytalny, rodzaje prac i stanowisk oraz warunki na podstawie których przysługuje prawo do emerytury. Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Te okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Warunkiem niezbędnym do uzyskania na podstawie przepisów powołanego rozporządzenia emerytury przez pracownika, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, jest spełnienie łącznie następujących przesłanek z § 3 i § 4 ust. 1 w/w rozporządzenia, tj. dla mężczyźni osiągnięcie wieku 60 lat, posiadanie okresu zatrudnienia w wysokości 25 lat, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczonymi do okresów zatrudnienia oraz legitymuje się 15 – letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Należy przy tym zauważyć, że o tym czy praca był wykonywana w szczególnych warunkach decyduje nie stanowisko, lecz wykonywane czynności. Ustalenie zatem, jakie prace wnioskodawca faktycznie wykonywał, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek do przyznania dochodzonego świadczenia (z uzasadnienia wyroku SN z dnia 21.04.2004r., II UK 337/03).

Należy wskazać, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 9 kwietnia 2009 r. sygn. akt I UK 316/08) w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu (np. zaświadczenia o zatrudnieniu) wynika co innego (art. 473 k.p.c.). Należy wprawdzie stwierdzić, że okres zatrudnienia w szczególnych warunkach organ rentowy stwierdza na podstawie wystawianych przez zakład pracy świadectw pracy, jednakże pracownik nie może ponosić ujemnych konsekwencji za niedokładności w określaniu stanowisk pracy przez pracodawcę, albo braku wystawienia stosownych zaświadczeń, jeżeli w sposób niebudzący wątpliwości wykaże wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd w toku postępowania zainicjowanego odwołaniem wnioskodawcy nie może zatem ograniczyć możliwości udowodnienia, że dana praca wykonywana była w szczególnych warunkach jedynie do świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych według ustalonego w przepisach wzorca, lecz powinien wszelkimi dostępnymi dowodami wskazanymi przez strony postępowania dokonać oceny czy praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie.

Należy zauważyć, że w niniejszej sprawie wnioskodawca S. G. udowodnił, że będąc zatrudnionym w (...) Zakładzie (...) w R. w okresie od 5 czerwca 1978 r. do 31 marca 1996 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako operator koparko-ładowarki jednonaczyniowej. W ramach zatrudnienia wnioskodawca załadowywał kruszywa, wykonywał wykopy pod kanalizację sanitarną, deszczową, wodę oraz gaz.

Dowodami przesądzającymi takie ustalenia Sądu były nie tylko zeznania świadków oraz wnioskodawcy, ale także dokumentacja zalegająca w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych wnioskodawcy.

Zauważyć należy, że praca operatora koparko-ładowarki jednonaczyniowej zalicza się do prac o których mowa w wykazie A, Dziale V, poz. 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - jako prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych, prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych. Dodatkowym argumentem przemawiającym za słusznością zakwalifikowania wskazanej wyżej pracy wnioskodawcy do prac wykonywanych w szczególnych warunkach jest zarządzenie Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty, gdzie za prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych zostały uznane prace maszynistów koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych jako prace w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A Działem V poz. 3 punkt 1. Zarządzeniem resortowym, co dotyczy również powyższego zarządzenia,

odmawia się mocy źródła prawa w obecnym porządku konstytucyjnym, jednakże z drugiej strony nie można stwierdzić, że nie mają żadnego znaczenia, gdyż mogą wskazywać, które prace w poszczególnych resortach były zaliczane do prac w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze (patrz wyrok SN z dnia 24.09.2014r. III UK 196/13). Zarządzeniom resortowym przypisuje się charakter informacyjny, techniczno -porządkujący, uściślający. Mogą one więc być pomocne przy dokonywaniu wykładni oraz kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. W przypadku, gdy rozporządzenie określa stanowisko pracy w sposób ogólny, a zarządzenie resortowe uściśla charakter pracy lub urządzenie, to oczywistym dla Sądu jest, że nie dochodzi do przekroczenia granic regulacji wskutek ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku wskazanym w rozporządzeniu, a stypizowanym w przepisach resortowych.

W tym też kontekście, Sąd posiłkowo kierując się zawartymi w przedmiotowym zarządzeniu szczegółowymi wykazami prac, jakie wykonywał wnioskodawca, uznał, że wnioskodawca świadczył pracę o której mowa w wykazie A Dziale V, poz. 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd zatem na podstawie niebudzących wątpliwości dowodów z zeznań świadków oraz wnioskodawcy, a także na podstawie dokumentacji z akt organu rentowego oraz akt osobowych wnioskodawcy stwierdził, iż niesłuszne było stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, że wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Uwzględnienie bowiem uznanego przez organ rentowy stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 1 roku 11 miesięcy i 15 dni oraz spornego zatrudnienia w (...) Zakładzie (...) w R. od 5 czerwca 1978 r. do 31 marca 1996 r., pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca posiada udowodniony co najmniej 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach. Poczynione przez Sąd ustalenia bezsprzecznie pozwalają na przyjęcie, że w dacie wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca spełniał wymóg stażu zatrudnienia w szczególnych warunkach i ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Wnioskodawca zatem spełnił wszystkie warunki do uzyskania prawa do emerytury od dnia ukończenia 60 roku życia tj. od 19 lipca 2017 r. dlatego też sporne świadczenie zostało przyznane od tej właśnie daty.

Skutkiem powyższego Sąd uwzględnił odwołanie i stosownie do treści art. 47714 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R., przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od dnia 19 lipca 2017 roku.

Sąd Okręgowy pragnie również wskazać, że do zasad przyznawania i wypłacania świadczeń emerytalno-rentowych zastosowanie ma art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie, z którym, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, przy czym w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego (ust. 1a). W niniejszej sprawie, jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, niezbędnym dla wyjaśnienia okoliczności spornych w sprawie było przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków oraz wnioskodawcy i dopiero tak zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na wydanie rozstrzygnięcia, co powoduje, iż nie można uznać, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Orzeczenie o kosztach w punkcie II sentencji wyroku, znajduje postawę w art. 98 §1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz art. 108 §1 k.p.c. W przedmiotowej sprawie kosztami poniesionymi przez wnioskodawcę były koszty wynagrodzenia reprezentującego go profesjonalnego pełnomocnika, ustalone na podstawie § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804), wynoszące 180 zł.